

[3] KRAŠTINIO UŽDAVINIO ŠILUMOS LAIDUMO LYGČIAI SPRENDIMAS FURJĖ, ARBA KINTAMŲJŲ ATSKYRIMO, METODU (6 VARIANTAS).

```
load(draw);
```

```
/usr/share/maxima/5.44.0/share/draw/draw.lisp
```

1 Uždavinio formulavimas

```
[a,alpha,f,L,u0,u1,u2] : [3,8,3,3,(2/9)·x^2-(5/3)·x+3,3·t+3,t];
```

$$\left[3, 8, 3, 3, \frac{2x^2}{9} - \frac{5x}{3} + 3, 3t + 3, t \right]$$

```
eq:diff(u(x,t),t)=a^2·diff(u(x,t),x,2)-alpha·u(x,t)+f;
```

```
ic:u(x,0)=u0; /* "ic" - initial condition */
```

```
bc1:u(0,t)=u1; /* bc1 - boundary condition 1 */
```

```
bc2:u(L,t)=u2; /* bc2 - boundary condition 2 */
```

$$\frac{d}{dt} u(x, t) = 9 \left[\frac{d^2}{dx^2} u(x, t) \right] - 8 u(x, t) + 3$$

$$u(x, 0) = \frac{2x^2}{9} - \frac{5x}{3} + 3$$

$$u(0, t) = 3t + 3$$

$$u(3, t) = t$$

2 Tikrinės reikšmės ir tikrinės funkcijos

Tikrinių reikšmių uždavinio

$$v''(x) + \lambda v(x) = 0,$$

$$v(0)=0, v(L)=0$$

tikrinės funkcijos(tf) ir tikrinės reikšmės(tr) yra:

```
define(tf(k),sqrt(2/L)·sin(%pi·k·x/L));
```

$$tf(k) := \frac{\sqrt{2} \sin\left(\frac{\pi k x}{3}\right)}{\sqrt{3}}$$

Dėstytojas tf(k) pažymėjo v_k

```
v_k:rhs(%);
```

$$\frac{\sqrt{2} \sin\left(\frac{\pi k x}{3}\right)}{\sqrt{3}}$$

```
define(tr(k),((%pi·k)/L)^2);
```

$$tr(k) := \frac{\pi^2 k^2}{9}$$

Dėstytojas tr(k) pažymėjo λ_k

```
λ_k:=rhs(%);
```

$$\frac{\pi^2 k^2}{9}$$

Šių formulių išvedimą kompiuteriu žr. A. Domarko lab. darbe (5-7 psl.)

Nuoroda:

<https://klevas.mif.vu.lt/aleksas/MatematinisModeliavimas/3%20LaboratorinisDarbas/silumos-new.pdf>

Detalus tikrinių funkcijų ir tikrinių reikšmių išvedimas pateiktas raštu.

Tikrinės funkcijos sudaro ortonormuotą sistemą Hilberto erdvėje $L^2(0,L)$.

Šioje erdvėje norma apibrėžiama lygybe:

```
norma(u):=sqrt(integrate(u^2,x,0,L));
```

$$\text{norma}(u) := \sqrt{\int_0^L u^2 dx}$$

Skaliarinė sandauga:

```
ss(u,v):=integrate(u*v,x,0,L);
```

$$\text{ss}(u,v) := \int_0^L u v dx$$

```
declare([k,m],integer)$
```

```
norma(tf(k));
```

1

```
ss(tf(k),tf(m));
```

0

```
ss(tf(k),tf(k));
```

1

3 Suvedimas į uždavinį su nulinėmis kraštinėmis sąlygomis

Atliksime keitinį $u(x,t)=w(x,t) + h(x,t)$, kad gautume uždavinį su nulinėmis kraštinėmis sąlygomis.

Čia $h(x,t)$ yra tiesė pagal x , einanti per taškus $(0,u_1)$ ir (L,u_2) , nes $h(0)=u_1$ ir $h(L)=u_2$:

```
define(h(x,t),((u2-u1)*x)/L+u1);
```

$$h(x,t) := \frac{(-2t-3)x}{3} + 3t + 3$$

$$h(0,t);$$

$$3 \, t + 3$$

$$h(L,t);$$

$$t$$

Suvedimui į uždavinį su homogeninėmis kraštinėmis sąlygomis atliksime keitinį

$$\text{keit}: u(x,t) = w(x,t) + h(x,t);$$

$$u(x,t) = w(x,t) + \frac{(-2 \, t - 3) \, x}{3} + 3 \, t + 3$$

Apskaičiuojame naują lygties laisvąjį narį g (vietoje f):

$$\text{subst}(\text{keit}, \text{eq});$$

$$\frac{d}{d \, t} \left[w(x,t) + \frac{(-2 \, t - 3) \, x}{3} + 3 \, t + 3 \right] = 9 \left[\frac{d^2}{d \, x^2} \left[w(x,t) + \frac{(-2 \, t - 3) \, x}{3} + 3 \, t + 3 \right] - 8 \left[w(x,t) + \frac{(-2 \, t - 3) \, x}{3} + 3 \, t + 3 \right] + 3 \right]$$

$$\text{ev}(\%, \text{nouns});$$

$$\frac{d}{d \, t} w(x,t) - \frac{2 \, x}{3} + 3 = 9 \left[\frac{d^2}{d \, x^2} w(x,t) \right] - 8 \left[w(x,t) + \frac{(-2 \, t - 3) \, x}{3} + 3 \, t + 3 \right] + 3$$

$$\text{expand}(\text{rhs}(\%) - \text{lhs}(\%));$$

$$9 \left[\frac{d^2}{d \, x^2} w(x,t) \right] - \frac{d}{d \, t} w(x,t) - 8 \, w(x,t) + \frac{16 \, t \, x}{3} + \frac{26 \, x}{3} - 24 \, t - 24$$

$$g: \text{subst}(w(x,t)=0, \%);$$

$$\frac{16 \, t \, x}{3} + \frac{26 \, x}{3} - 24 \, t - 24$$

Apskaičiuojame naują pradinę funkciją (vietoje u0), kurią žymėsime w0:

$$\text{subst}([t=0, \text{ic}], \text{keit});$$

$$\frac{2 \, x^2}{9} - \frac{5 \, x}{3} + 3 = w(x,0) - x + 3$$

$$\text{solve}(\%, w(x,0))[1];$$

$$w(x,0) = \frac{2 \, x^2 - 6 \, x}{9}$$

$$w0: \text{rhs}(\%);$$

$$\frac{2 \, x^2 - 6 \, x}{9}$$

Gavome uždavinį su nulinėmis kraštinėmis sąlygomis funkcijai $w(x,t)$:

```
eqn:diff(w(x,t),t)=a^2*diff(w(x,t),x,2)-alpha*w(x,t)+g;
icn:w(x,0)=w0; /* "ic new" */
bc1n:w(0,t)=0; /* "bc1 new" */
bc2n:w(L,t)=0; /* "bc2 new" */
```

$$\frac{d}{dt} w(x, t) = 9 \left[\frac{d^2}{dx^2} w(x, t) \right] - 8 w(x, t) + \frac{16 t x}{3} + \frac{26 x}{3} - 24 t - 24$$

$$w(x, 0) = \frac{2 x^2 - 6 x}{9}$$

$$w(0, t) = 0$$

$$w(3, t) = 0$$

4 Sprendinio radimas

Uždavinio su nulinėmis kraštinėmis sąlygomis sprendinys randamas pavidalu

```
w(x,t)=sum(T[k](t)*tf(k),k,1,inf);
```

$$w(x, t) = \sum_{k=1}^{\infty} (tf(k) T_k(t))$$

Koeficientai $T[k](t)$ yra uždavinių
 $y'(t) + a^2 \cdot \text{tr}(k) \cdot y(t) + \alpha \cdot y(t) = d(k)$, $y(0) = c(k)$, $k = 1, 2, \dots$
 sprendiniai. Čia
 $d(k) = \text{integrate}(g \cdot \text{tf}(k), x, 0, L)$,
 $c(k) = \text{integrate}(w0 \cdot \text{tf}(k), x, 0, L)$,
 $g = d(1) \cdot \text{tf}(1) + d(2) \cdot \text{tf}(2) + \dots$ (1)
 $w0 = c(1) \cdot \text{tf}(1) + c(2) \cdot \text{tf}(2) + \dots$ (2)

skaičiuojame $d(k)$. Pirmas daugiklis visada bus = 1.

```
d(k):=1/integrate(tf(k)^2,x,0,L)-integrate(g*tf(k),x,0,L);
```

$$d(k) := \frac{\int_0^L \text{tf}(k)^2 x}{\int_0^L g \text{tf}(k) x}$$

skaičiuojame $c(k)$. Pirmas daugiklis visada bus = 1.

```
c(k):=1/integrate(tf(k)^2,x,0,L)-integrate(w0*tf(k),x,0,L);
```

$$c(k) := \frac{\int_0^L \text{tf}(k)^2 x}{\int_0^L w0 \text{tf}(k) x}$$

Irodymui pakanka lygybes (1) ir (2) skaliariškai padauginti iš $tf(k)$ ir atsižvelgti, kad tikrinių funkcijų sistema yra ortogonalė.

$\text{ratsimp}(c(k));$

$$\frac{3^2 \cdot 2^{5/2} \cdot (-1)^k \cdot 3^2 \cdot 2^{5/2}}{\sqrt{3} \pi^3 k^3}$$

$\text{makelist}(c(k), k, 1, 10);$

$$\left[-\frac{2^{7/2} \sqrt{3}}{\pi^3}, 0, -\frac{2^{7/2}}{3^{5/2} \pi^3}, 0, -\frac{2^{7/2} \sqrt{3}}{125 \pi^3}, 0, -\frac{2^{7/2} \sqrt{3}}{343 \pi^3}, 0, -\frac{2^{7/2}}{3^{11/2} \pi^3}, 0 \right]$$

$\text{ratsimp}(d(k));$

$$\frac{(3^2 \cdot 2^{7/2} \cdot (-1)^k \cdot 9 \cdot 2^{7/2}) \cdot t - 3^2 \cdot 2^{3/2} \cdot (-1)^k \cdot 9 \cdot 2^{7/2}}{\sqrt{3} \pi k}$$

$\text{makelist}(d(k), k, 1, 10);$

$$\left[\frac{\sqrt{2} \left(-\frac{72t+72}{\pi} - \frac{24t-6}{\pi} \right)}{\sqrt{3}}, \frac{\sqrt{2} \left(\frac{12t-3}{\pi} - \frac{36t+36}{\pi} \right)}{\sqrt{3}}, \right. \\ \frac{\sqrt{2} \left(-\frac{24t+24}{\pi} - \frac{8t-2}{\pi} \right)}{\sqrt{3}}, \frac{\sqrt{2} \left(\frac{12t-3}{2\pi} - \frac{18t+18}{\pi} \right)}{\sqrt{3}}, \\ \frac{\sqrt{2} \left(-\frac{72t+72}{5\pi} - \frac{24t-6}{5\pi} \right)}{\sqrt{3}}, \frac{\sqrt{2} \left(\frac{4t-1}{\pi} - \frac{12t+12}{\pi} \right)}{\sqrt{3}}, \\ \frac{\sqrt{2} \left(-\frac{72t+72}{7\pi} - \frac{24t-6}{7\pi} \right)}{\sqrt{3}}, \frac{\sqrt{2} \left(\frac{12t-3}{4\pi} - \frac{9t+9}{\pi} \right)}{\sqrt{3}}, \frac{\sqrt{2} \left(-\frac{8t+8}{\pi} - \frac{8t-2}{3\pi} \right)}{\sqrt{3}}, \\ \left. \frac{\sqrt{2} \left(\frac{12t-3}{5\pi} - \frac{36t+36}{5\pi} \right)}{\sqrt{3}} \right]$$

Duotojo uždavinio sprendinys randamas pavidalu (žr. [1], p. 196)

$u(x,t) = \text{sum}(T[k](t) \cdot tf(k), k, 1, \text{inf}) + h(x,t);$

$$u(x,t) = \frac{(-2t-3)x}{3} + \sum_{k=1}^{\infty} (tf(k) T_k(t)) + 3t+3$$

Koeficientai $T[k](t)$ yra uždavinių $\text{diff}(y,t) + a^2 \cdot \text{tr}(k) \cdot y + \alpha \cdot y = d(k)$, $y(0)=c(k)$, $k = 1, 2, \dots$ sprendiniai.

Skačiuojame $w(x,t)$. Vietoj begalinės sumos imame sumą iki 5. Tai mums duoda pakankamą tikslumą.

```
S:0$  
for k thru 5 do  
(  
ode2('diff(y,t)+a^2·tr(k)·y + alpha·y=d(k),y,t),  
ic1(%%, t=0, y=c(k)),  
ratsimp(%%),  
S:S+rhs(%%)·tf(k)  
)$
```

S: expand(S);

$$\begin{aligned}
 & \frac{17500 \sqrt{3} \pi^4 e^{-25 \pi^2 t - 8 t} \sin\left(\frac{5 \pi x}{3}\right)}{78125 \sqrt{3} \pi^7 + 50000 \sqrt{3} \pi^5 + 8000 \sqrt{3} \pi^3} + \\
 & \frac{800 \sqrt{3} \pi^2 e^{-25 \pi^2 t - 8 t} \sin\left(\frac{5 \pi x}{3}\right)}{78125 \sqrt{3} \pi^7 + 50000 \sqrt{3} \pi^5 + 8000 \sqrt{3} \pi^3} - \frac{1024 \sqrt{3} e^{-25 \pi^2 t - 8 t} \sin\left(\frac{5 \pi x}{3}\right)}{78125 \sqrt{3} \pi^7 + 50000 \sqrt{3} \pi^5 + 8000 \sqrt{3} \pi^3} \\
 & - \frac{40000 \sqrt{3} \pi^4 t \sin\left(\frac{5 \pi x}{3}\right)}{78125 \sqrt{3} \pi^7 + 50000 \sqrt{3} \pi^5 + 8000 \sqrt{3} \pi^3} - \\
 & \frac{12800 \sqrt{3} \pi^2 t \sin\left(\frac{5 \pi x}{3}\right)}{78125 \sqrt{3} \pi^7 + 50000 \sqrt{3} \pi^5 + 8000 \sqrt{3} \pi^3} - \frac{27500 \sqrt{3} \pi^4 \sin\left(\frac{5 \pi x}{3}\right)}{78125 \sqrt{3} \pi^7 + 50000 \sqrt{3} \pi^5 + 8000 \sqrt{3} \pi^3} - \\
 & \frac{800 3^{5/2} \pi^2 \sin\left(\frac{5 \pi x}{3}\right)}{78125 \sqrt{3} \pi^7 + 50000 \sqrt{3} \pi^5 + 8000 \sqrt{3} \pi^3} + \frac{26 \sqrt{3} \pi^2 e^{-16 \pi^2 t - 8 t} \sin\left(\frac{4 \pi x}{3}\right)}{32 \sqrt{3} \pi^5 + 32 \sqrt{3} \pi^3 + 8 \sqrt{3} \pi} + \\
 & \frac{4 3^{3/2} e^{-16 \pi^2 t - 8 t} \sin\left(\frac{4 \pi x}{3}\right)}{32 \sqrt{3} \pi^5 + 32 \sqrt{3} \pi^3 + 8 \sqrt{3} \pi} - \frac{16 \sqrt{3} \pi^2 t \sin\left(\frac{4 \pi x}{3}\right)}{32 \sqrt{3} \pi^5 + 32 \sqrt{3} \pi^3 + 8 \sqrt{3} \pi} - \\
 & \frac{8 \sqrt{3} t \sin\left(\frac{4 \pi x}{3}\right)}{32 \sqrt{3} \pi^5 + 32 \sqrt{3} \pi^3 + 8 \sqrt{3} \pi} - \frac{26 \sqrt{3} \pi^2 \sin\left(\frac{4 \pi x}{3}\right)}{32 \sqrt{3} \pi^5 + 32 \sqrt{3} \pi^3 + 8 \sqrt{3} \pi} - \\
 & \frac{4 3^{3/2} \sin\left(\frac{4 \pi x}{3}\right)}{32 \sqrt{3} \pi^5 + 32 \sqrt{3} \pi^3 + 8 \sqrt{3} \pi} + \frac{28 3^{9/2} \pi^4 e^{-9 \pi^2 t - 8 t} \sin(\pi x)}{3^{15/2} \pi^7 + 16 3^{11/2} \pi^5 + 64 3^{7/2} \pi^3} + \\
 & \frac{32 3^{5/2} \pi^2 e^{-9 \pi^2 t - 8 t} \sin(\pi x)}{3^{15/2} \pi^7 + 16 3^{11/2} \pi^5 + 64 3^{7/2} \pi^3} - \frac{1024 \sqrt{3} e^{-9 \pi^2 t - 8 t} \sin(\pi x)}{3^{15/2} \pi^7 + 16 3^{11/2} \pi^5 + 64 3^{7/2} \pi^3} - \\
 & \frac{64 3^{9/2} \pi^4 t \sin(\pi x)}{3^{15/2} \pi^7 + 16 3^{11/2} \pi^5 + 64 3^{7/2} \pi^3} - \frac{512 3^{5/2} \pi^2 t \sin(\pi x)}{3^{15/2} \pi^7 + 16 3^{11/2} \pi^5 + 64 3^{7/2} \pi^3} - \\
 & \frac{44 3^{9/2} \pi^4 \sin(\pi x)}{3^{15/2} \pi^7 + 16 3^{11/2} \pi^5 + 64 3^{7/2} \pi^3} - \frac{32 3^{9/2} \pi^2 \sin(\pi x)}{3^{15/2} \pi^7 + 16 3^{11/2} \pi^5 + 64 3^{7/2} \pi^3} + \\
 & \frac{26 \sqrt{3} \pi^2 e^{-4 \pi^2 t - 8 t} \sin\left(\frac{2 \pi x}{3}\right)}{4 \sqrt{3} \pi^5 + 16 \sqrt{3} \pi^3 + 16 \sqrt{3} \pi} + \frac{16 3^{3/2} e^{-4 \pi^2 t - 8 t} \sin\left(\frac{2 \pi x}{3}\right)}{4 \sqrt{3} \pi^5 + 16 \sqrt{3} \pi^3 + 16 \sqrt{3} \pi} - \\
 & \frac{16 \sqrt{3} \pi^2 t \sin\left(\frac{2 \pi x}{3}\right)}{4 \sqrt{3} \pi^5 + 16 \sqrt{3} \pi^3 + 16 \sqrt{3} \pi} - \frac{32 \sqrt{3} t \sin\left(\frac{2 \pi x}{3}\right)}{4 \sqrt{3} \pi^5 + 16 \sqrt{3} \pi^3 + 16 \sqrt{3} \pi} - \\
 & \frac{26 \sqrt{3} \pi^2 \sin\left(\frac{2 \pi x}{3}\right)}{4 \sqrt{3} \pi^5 + 16 \sqrt{3} \pi^3 + 16 \sqrt{3} \pi} - \frac{16 3^{3/2} \sin\left(\frac{2 \pi x}{3}\right)}{4 \sqrt{3} \pi^5 + 16 \sqrt{3} \pi^3 + 16 \sqrt{3} \pi} + \\
 & \frac{28 \sqrt{3} \pi^4 e^{-\pi^2 t - 8 t} \sin(\pi x)}{32 \sqrt{3} \pi^5 + 32 \sqrt{3} \pi^3 + 8 \sqrt{3} \pi} - \frac{22 \sqrt{3} \pi^2 e^{-\pi^2 t - 8 t} \sin(\pi x)}{32 \sqrt{3} \pi^5 + 32 \sqrt{3} \pi^3 + 8 \sqrt{3} \pi}
 \end{aligned}$$

Užrašome galutinį sprendinį $u(x,t)$

$$\text{spr: } u(x,t) = S + h(x,t);$$

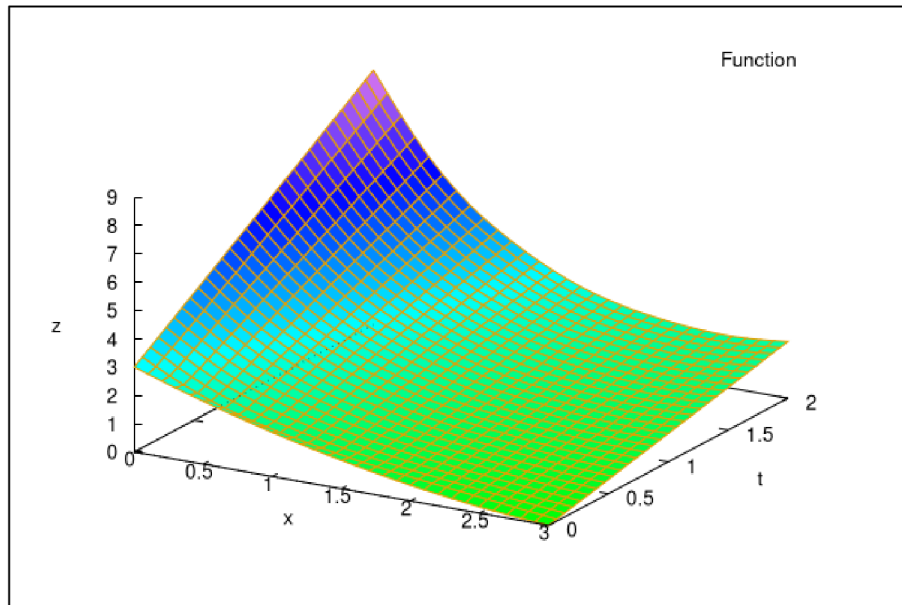
$$\begin{aligned}
 u(x,t) = & \frac{17500 \sqrt{3} \pi^4 e^{-25 \pi^2 t - 8 t} \sin\left(\frac{5 \pi x}{3}\right)}{78125 \sqrt{3} \pi^7 + 50000 \sqrt{3} \pi^5 + 8000 \sqrt{3} \pi^3} + \\
 & \frac{800 \sqrt{3} \pi^2 e^{-25 \pi^2 t - 8 t} \sin\left(\frac{5 \pi x}{3}\right)}{78125 \sqrt{3} \pi^7 + 50000 \sqrt{3} \pi^5 + 8000 \sqrt{3} \pi^3} - \frac{1024 \sqrt{3} e^{-25 \pi^2 t - 8 t} \sin\left(\frac{5 \pi x}{3}\right)}{78125 \sqrt{3} \pi^7 + 50000 \sqrt{3} \pi^5 + 8000 \sqrt{3} \pi^3} \\
 & - \frac{40000 \sqrt{3} \pi^4 t \sin\left(\frac{5 \pi x}{3}\right)}{78125 \sqrt{3} \pi^7 + 50000 \sqrt{3} \pi^5 + 8000 \sqrt{3} \pi^3} - \\
 & \frac{12800 \sqrt{3} \pi^2 t \sin\left(\frac{5 \pi x}{3}\right)}{78125 \sqrt{3} \pi^7 + 50000 \sqrt{3} \pi^5 + 8000 \sqrt{3} \pi^3} - \frac{27500 \sqrt{3} \pi^4 \sin\left(\frac{5 \pi x}{3}\right)}{78125 \sqrt{3} \pi^7 + 50000 \sqrt{3} \pi^5 + 8000 \sqrt{3} \pi^3} - \\
 & \frac{800 3^{5/2} \pi^2 \sin\left(\frac{5 \pi x}{3}\right)}{78125 \sqrt{3} \pi^7 + 50000 \sqrt{3} \pi^5 + 8000 \sqrt{3} \pi^3} + \frac{26 \sqrt{3} \pi^2 e^{-16 \pi^2 t - 8 t} \sin\left(\frac{4 \pi x}{3}\right)}{32 \sqrt{3} \pi^5 + 32 \sqrt{3} \pi^3 + 8 \sqrt{3} \pi} + \\
 & \frac{4 3^{3/2} e^{-16 \pi^2 t - 8 t} \sin\left(\frac{4 \pi x}{3}\right)}{32 \sqrt{3} \pi^5 + 32 \sqrt{3} \pi^3 + 8 \sqrt{3} \pi} - \frac{16 \sqrt{3} \pi^2 t \sin\left(\frac{4 \pi x}{3}\right)}{32 \sqrt{3} \pi^5 + 32 \sqrt{3} \pi^3 + 8 \sqrt{3} \pi} - \\
 & \frac{8 \sqrt{3} t \sin\left(\frac{4 \pi x}{3}\right)}{32 \sqrt{3} \pi^5 + 32 \sqrt{3} \pi^3 + 8 \sqrt{3} \pi} - \frac{26 \sqrt{3} \pi^2 \sin\left(\frac{4 \pi x}{3}\right)}{32 \sqrt{3} \pi^5 + 32 \sqrt{3} \pi^3 + 8 \sqrt{3} \pi} - \\
 & \frac{4 3^{3/2} \sin\left(\frac{4 \pi x}{3}\right)}{32 \sqrt{3} \pi^5 + 32 \sqrt{3} \pi^3 + 8 \sqrt{3} \pi} + \frac{28 3^{9/2} \pi^4 e^{-9 \pi^2 t - 8 t} \sin(\pi x)}{3^{15/2} \pi^7 + 16 3^{11/2} \pi^5 + 64 3^{7/2} \pi^3} + \\
 & \frac{32 3^{5/2} \pi^2 e^{-9 \pi^2 t - 8 t} \sin(\pi x)}{3^{15/2} \pi^7 + 16 3^{11/2} \pi^5 + 64 3^{7/2} \pi^3} - \frac{1024 \sqrt{3} e^{-9 \pi^2 t - 8 t} \sin(\pi x)}{3^{15/2} \pi^7 + 16 3^{11/2} \pi^5 + 64 3^{7/2} \pi^3} - \\
 & \frac{64 3^{9/2} \pi^4 t \sin(\pi x)}{3^{15/2} \pi^7 + 16 3^{11/2} \pi^5 + 64 3^{7/2} \pi^3} - \frac{512 3^{5/2} \pi^2 t \sin(\pi x)}{3^{15/2} \pi^7 + 16 3^{11/2} \pi^5 + 64 3^{7/2} \pi^3} - \\
 & \frac{44 3^{9/2} \pi^4 \sin(\pi x)}{3^{15/2} \pi^7 + 16 3^{11/2} \pi^5 + 64 3^{7/2} \pi^3} - \frac{32 3^{9/2} \pi^2 \sin(\pi x)}{3^{15/2} \pi^7 + 16 3^{11/2} \pi^5 + 64 3^{7/2} \pi^3} + \\
 & \frac{26 \sqrt{3} \pi^2 e^{-4 \pi^2 t - 8 t} \sin\left(\frac{2 \pi x}{3}\right)}{4 \sqrt{3} \pi^5 + 16 \sqrt{3} \pi^3 + 16 \sqrt{3} \pi} - \frac{16 3^{3/2} e^{-4 \pi^2 t - 8 t} \sin\left(\frac{2 \pi x}{3}\right)}{4 \sqrt{3} \pi^5 + 16 \sqrt{3} \pi^3 + 16 \sqrt{3} \pi} - \\
 & \frac{16 \sqrt{3} \pi^2 t \sin\left(\frac{2 \pi x}{3}\right)}{4 \sqrt{3} \pi^5 + 16 \sqrt{3} \pi^3 + 16 \sqrt{3} \pi} - \frac{32 \sqrt{3} t \sin\left(\frac{2 \pi x}{3}\right)}{4 \sqrt{3} \pi^5 + 16 \sqrt{3} \pi^3 + 16 \sqrt{3} \pi} - \\
 & \frac{26 \sqrt{3} \pi^2 \sin\left(\frac{2 \pi x}{3}\right)}{4 \sqrt{3} \pi^5 + 16 \sqrt{3} \pi^3 + 16 \sqrt{3} \pi} - \frac{16 3^{3/2} \sin\left(\frac{2 \pi x}{3}\right)}{4 \sqrt{3} \pi^5 + 16 \sqrt{3} \pi^3 + 16 \sqrt{3} \pi} + \\
 & \frac{28 \sqrt{3} \pi^4 e^{-\pi^2 t - 8 t} \sin(\pi x)}{32 \sqrt{3} \pi^5 + 32 \sqrt{3} \pi^3 + 8 \sqrt{3} \pi} - \frac{22 \sqrt{3} \pi^2 e^{-\pi^2 t - 8 t} \sin(\pi x)}{32 \sqrt{3} \pi^5 + 32 \sqrt{3} \pi^3 + 8 \sqrt{3} \pi}
 \end{aligned}$$

5 Grafinis sprendinio vaizdavimas

```
define(ats(x,t),rhs(spr))$
```

Trimatis brėžinys:

```
wxplot3d(ats(x,t), [x,0,L], [t,0,2])$
```


Iš grafiko matosi, kad esant pradinei sąlygai ("ic") $t = 0$, kai x kinta nuo 0 iki 3, z - x plokštumoje matome atvaizduotą parabolę $z = u(x,0) = (2 \cdot x^2)/9 - (5 \cdot x)/3 + 3$, ir matome, kad teisinga, kad kai $x = 0$, $u(0,0) = 3$, o kai $x = 3$, $u(3,0) = 0$.

Taip pat matome, kad esant pradinėms kraštinėms sąlygoms:

$$x = 0, u(0,t) = 3 \cdot t + 3 \text{ ("bc1")}$$

$$x = 3, u(3,t) = t \text{ ("bc2")}$$

grafike tai irgi atsispindi: kai $x = 0$, plokštumoje z - t matome tiesę $z = 3 \cdot t + 3$, o kai $x = 3$, plokštumoje z - t matome tiesę $z = t$.

Apskaičiuojame sprendinio ir $h(x,t)$ reikšmes taške $x=0.5$, $t=2$:

```
ev(spr,[x=0.5,t=2]),numer;
```

$$u(0.5, 2) = 5.741204396547597$$

```
ev(h(x,t),[x=0.5,t=2]);
```

$$7.833333333333333$$

```
subst(t=0,spr),ratsimp;
```

$$u(x, 0) = -$$

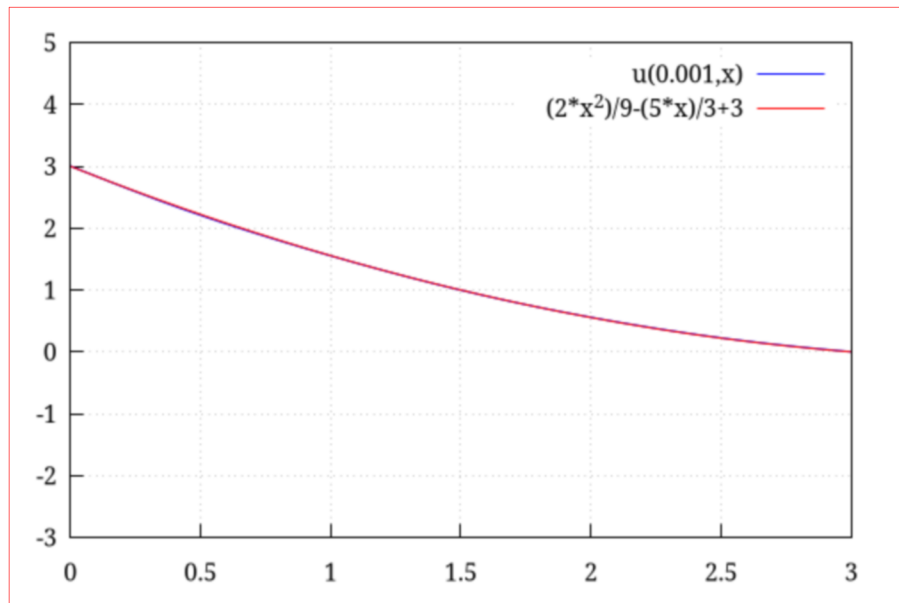
$$\frac{432 \sin\left(\frac{5\pi x}{3}\right) + 2000 \sin(\pi x) + 54000 \sin\left(\frac{\pi x}{3}\right) + 3375 \pi^3 x - 10125 \pi^3}{3375 \pi^3}$$

```
fpprintprec:4$
```

Pasirenkame animacijos parametro t reikšmių sąrašą. Arčiau nulio reikšmės imame tankiau.

```
t_list:append(makelist(t-0.0001,t,0,100,10),makelist(t-0.1,t,1,20,2));
[0, 0.001, 0.002, 0.003, 0.004, 0.005, 0.006, 0.007, 0.008, 0.009, 0.01, 0.1, 0.3,
0.5, 0.7, 0.9, 1.1, 1.3, 1.5, 1.7, 1.9]
```

```
with_slider_draw(
  t,t_list,
  yrange=[-3,5],
  key=string(u(t,x)),
  explicit(ats(x,t),x,0,L),
  key=string(u0),
  color=red,
  explicit(u0,x,0,L),grid=true);
```

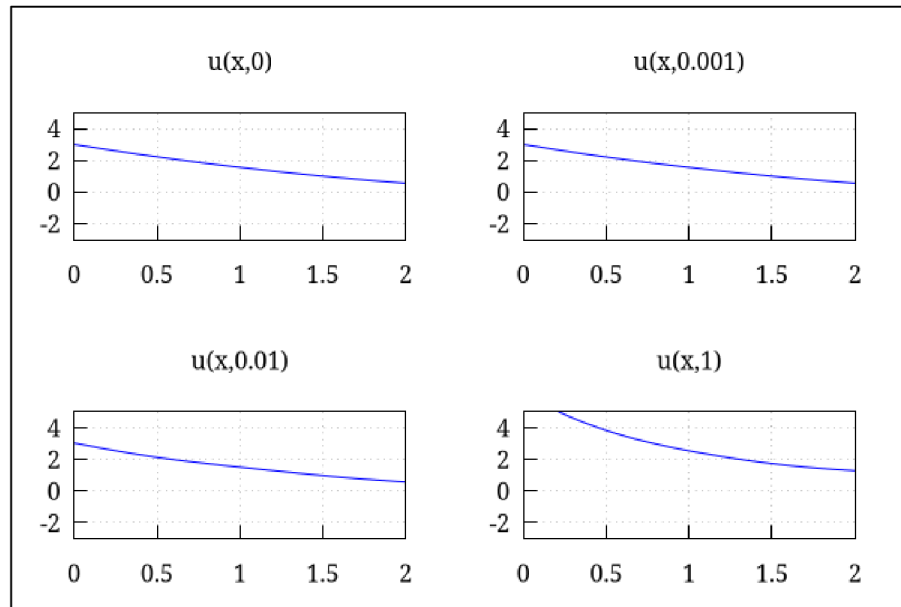

Animacijos mometus dar galima pavaizduoti taip:

```
set_draw_defaults( xrange = [0, 2],
  yrange = [-3,5],
  xtics=1/2,
  ytics = 2,
  color = blue,
  grid = true)$

sc1: gr2d(title="u(x,0)", explicit(ats(x,0),x,0,2))$
sc2: gr2d(title="u(x,0.001)", explicit(ats(x,0.001),x,0,2))$
sc3: gr2d(title="u(x,0.01)", explicit(ats(x,0.01),x,0,2))$
sc4: gr2d(title="u(x,1)", explicit(ats(x,1),x,0,2))$
```

```
wxdraw(sc1, sc2, sc3, sc4, columns = 2)$
```


Patikrinimas

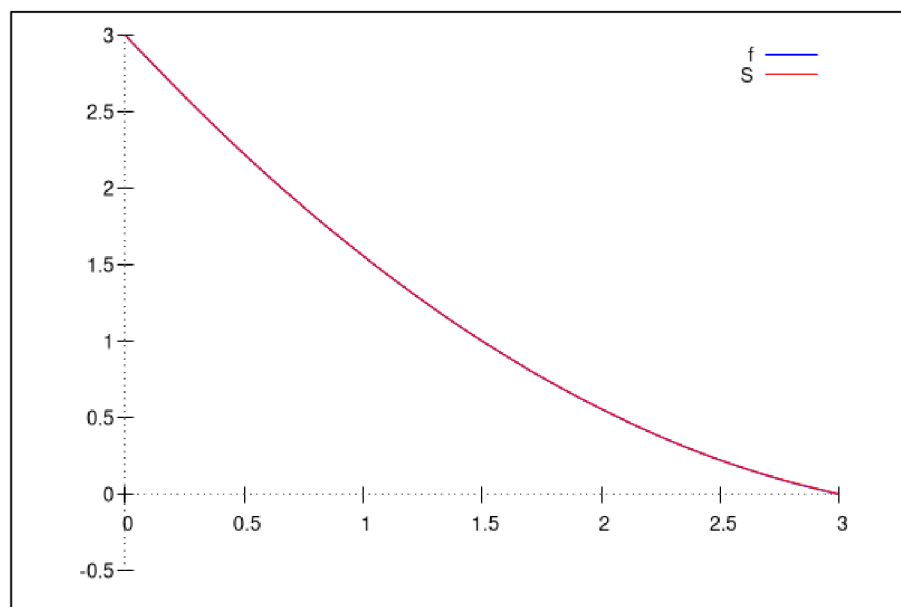
Patikriname pradinę sąlygą:

```
subst(t=0,spr),ratsimp;
```

$$u(x, 0) = -$$

$$\frac{432 \sin\left(\frac{5\pi x}{3}\right) + 2000 \sin(\pi x) + 54000 \sin\left(\frac{\pi x}{3}\right) + 3375 \pi^3 x - 10125 \pi^3}{3375 \pi^3}$$

```
wxplot2d([u0,rhs(spr)], [x,0,L],[box, false],[legend, "f", "S"],t=0$
```


Matome, kad dalinė suma S, kai $t=0$, gerai aproksimuoja pradinę funkciją f.

Patikrinkame kraštines sąlygas:

```
ev(S,x=0);
ev(S,x=L);
```

```
0
0
```

```
subst(spr,eq)$
ev(%,nouns)$
expand(lhs(%) - rhs(%))$
ratsimp(%);
```

```

-((192 t+132) sin(5 π x/3)+(120 t+195) sin(4 π x/3)+(320 t+220) sin(π x)
+(240 t+390) sin(2 π x/3)+(960 t+660) sin(π x/3)+(80 π t+130 π) x-360 π t-360
π)/(15 π)
eq;
```

$$\frac{d}{dt} u(x, t) = 9 \left[\frac{d^2}{dx^2} u(x, t) \right] - 8 u(x, t) + 3$$